

UN VOLUM DEDICAT PROFESORULUI GHEORGHE FOCȘA

În "Editura Museion" a apărut, de curând, volumul GHEORGHE FOCȘA (1903-1995). O VIAȚĂ DE MUZEOGRAF, semnat de dr. IOAN GODEA.

Volumul are structură aparte impusă de documentația folosită. Meritul autorului este acela că a lăsat documentele originale să vorbească despre marea personalitate a aceluia care a fost unul din stâlpii etnologiciei și ai muzeografiei etnologice românești - profesorul GHEORGHE FOCȘA.

Cum după decesul profesorului, la rugămințile noastre insistente, nici unul dintre colegii de la Muzeul Satului nu a vrut să ne scrie o *Evocare* a celui dispărut, sub scuza alcătuirii volumului pe care îl prezentăm, ne permitem să cităm din acesta pasaje pe care le considerăm edificatoare în conturarea personalității lui GHEORGHE FOCȘA.

După o scurtă introducere, volumul cuprinde următoarele capitole: *Autobiografie; Repere biografice: Dimitrie Gusti despre Gheorghe Focșă; Gheorghe Focșă despre Dimitrie Gusti; Acte, scrisori, documente; File de jurnal; Preocuparea de o viață - Muzeul Satului; Bibliografie selectivă; In memoriam; Ilustrații și hărți.*

Din *Autobiografie*, reproducem:

"Născut la 15 oct. 1903, în Râșcani-Șuletea, Tutova, din părinți țărani, agricultori mijlocași. Tatăl decedat în război la 1917, mama rămasă văduvă cu 6 copii mici. Școala primară în satul vecin Jigălia și satul natal (1911-1916), liceul și

bacalaureatul la Huși, clasificat întâi (1919-1920).

Licența și Doctoratul în Filologie și Litere la Universitatea din București, «*Magna cum laude*» - 1947.

Toată activitatea școlară stingherită din cauza greutăților materiale, complicate prin căsătorie timpurie, cu patru copii.

N-am fost înscris în nici un fel de grupare sau partid politic. Sindicalist din 1947."

Din capitolul *Repere biografice*:

"1934-1939. Conducător al echipei studențești care (sub auspiciile Fundației Regale) a lucrat pentru ridicarea culturală a satelor din Țara Oașului (Moșișeni), Maramureș (Cuhea) și Oltenia (Dioști), cu realizări remarcabile pe plan material - drumuri, poduri, cămine culturale, școli, plantații de pomi, organizarea de cooperative - și pe plan social și cultural într-un mediu cu peste 70% analfabeți.

Atitudine progresistă și democratică - el însuși fiind un exemplu la munca fizică și intelectuală totodată.

La 1 iulie 1948, este recunoscut ca director al Muzeului Satului, printr-o decizie a Ministerului Artelor și Informațiilor. La 5 februarie 1948, fusese numit director de Fundație Culturală printr-o adresă semnată de G. Ciolac, director administrativ....."

"A funcționat ca cercetător la secția de artă populară a Institutului de Istoria Artelor al Academiei între anii 1950-1962,

Prof. Gheorghe Focșă oferind explicații unui grup de participanți străini și români la prima Conferință europeană a muzeelor în aer liber - 1966, București

Prof. Gheorghe Foça alături de alți specialiști de valoare ai muzeologiei etnografice românești - Cornel Irimie, Nicolae Ungureanu, Viorica Pascu, Boris Zderciuc, Vasile Novac - la Sesiunea Sfatului științific al Muzeului Tehnicii Populare din Dumbrava Sibiului (devenit ulterior Muzeul Civilizației Populare Tradiționale "ASTRA") din anul 1971

fiind și membru al Consiliului științific al acestui institut începând din anul 1962.

În aceste calități a efectuat numeroase cercetări de teren atât în cadrul Muzeului Satului, cât și al catedrei la care a funcționat și al Institutului de Istoria Artei.

Prin aceste cercetări a realizat Muzeul Satului ca un muzeu etnografic permanent. A îndrumat tineretul universitar să acorde atenție cercetării concrete și cunoașterii aprofundate a culturii tradiționale a poporului nostru....."

"Gheorghe Foça a participat la alcătuirea unor expoziții pavilionare organizate în cadrul și ca urmare a cercetărilor monografice efectuate la sate în anii 1934-1935, precum și la alcătuirea celei dintâi expoziții în aer liber a Muzeului Satului în anul 1936. A adus atunci gospodăria din Moiești din Țara Oașului, cu 4 construcții și 360 de obiecte diferite în inventarul său, alcătuind un valoros și original monument de arhitectură populară".

"În primăvara anului 1937, a realizat o colecție de 350 de obiecte etnografice din Țara Oașului: piese de mobilier, unelte de muncă și vase din lemn, țesături, port, ceramică, icoane pe sticlă etc., deosebit de prețioase și originale, care au fost inte-

grate ca un ansamblu de interior de locuință fărănească în cadrul Pavilionului Românesc din Expoziția internațională de la Paris (1937) și de la New York (1939), al căror comisar a fost prof. Dimitrie Gusti. În anii 1936-1938, a elaborat și a propus o tematică pentru dezvoltarea expoziției Muzeului Satului ca un adevărat muzeu permanent al culturii noastre populare....." "Începând din anul 1948, când i s-a încredințat direcția acestei instituții, a pus la temelia muzeului o nouă bază științifică și printr-o colecție de monumente, complexe identificate, prin cercetări etnografice sistematice și printr-o selecție după criterii științifice riguroase (istoric, geografic, tehnic, social și estetic) a realizat aici o sinteză care cuprinde construcții autentice și alte obiective expuse în aer liber, cu 20000 obiecte etnografice în inventarul lor....."

"Gheorghe Foça a contribuit, teoretic și practic, la dezvoltarea rețelei de muzee etnografice din România și din alte părți ale lumii".

Lista cărților, studiilor și articolelor publicate de Gh. Foça, prezentată în volum, cuprinde un număr de 87 de titluri și șapte filme etnografice. Remarcăm, faptul că opt articole au fost publicate

Prof. Gheorghe Foça alături de alți specialiști etnologici la o dezbateră privind Muzeul în aer liber de la Sighetu Marmăției, în anul 1981 (când profesorul era deja pensionar)

Prof. Gheorghe Focșa
în juriul unui concurs dedicat
tinerilor organizat de Muzeul
Satului în anul 1981

Prof. Gheorghe Focșa
în mijlocul creatorilor
populari la o dezbatere
organizată în anul 1984

Chiar și în condiții aspre de frig,
prof. Gheorghe Focșa era
invitatul de onoare al
vernisajelor. Imagine de la
vernisajul expoziției "Cămașa
femeiască", din anul 1984

Prof. Gheorghe Focșa
era un invitat de onoare
al sesiunilor științifice
ale Muzeului Satului -
imagine din anul 1985

Prof. Gheorghe Focșa
în mijlocul participanților
la "Întâlnirea fiilor Țării
Făgărașului" în anul 1988

în "Revista Muzeelor" și că ultimul articol menționat în *Listă - Muzeul Satului din București, tezaur inestimabil de cultură și creație românească* - a apărut tot în publicația noastră în anul 1978.

Domnul dr. IOAN GODEA, dispunând de un material documentar bogat și variat, nu a considerat necesară consultarea modestei fototeci a "Revistei Muzeelor". Dacă ar fi făcut-o, ar fi găsit în ea unele imagini care meritau să fie prezentate în volum dacă tot s-a acordat spațiu pentru o ilustrație aparte. De asemenea, un număr mare dintre aceste fotografii contrazic o afirmație (dacă ea aparține "ad literam") a profesorului Focșa, cuprinsă în volum: *"De la pensionare până în decembrie '89, am avut parte de o banișă de tristețe. În muzeul pe care-l confundam cu viața mea, nu eram invitat decât rareori..... Erau unii care se uitau chiorăș la mine și nu știam de ce....."* Prin imaginile pe care le publicăm dovedim contrariul. FOCȘA a fost iubit și apreciat de foștii colaboratori, de specialiști în domeniu, de creatorii populari etc. Nu trebuie uitat faptul că foarte mulți oameni în vârstă se simt marginalizați chiar dacă în realitate nu este așa. De multe ori, tinerii, deși îi iubesc și îi

apreciază pe cei de vârstă a treia, nu știu să se poarte cu ei.

Volumul GHEORGHE FOCȘA (1903-1995). O VIAȚĂ DE MUZEOGRAF, un adevărat omagiu adus de dr. IOAN GODEA, aceluia care a slujit cu un devotament ieșit din comun Muzeul Satului, trebuie apreciat ca o reușită atât pentru datele pe care le oferă cât și pentru modul în care a fost conceput: un volum de documente care vorbesc de la sine despre cel evocat. Mai mult, utilizând documente semnate chiar de prof. GHEORGHE FOCȘA, cititorul are senzația că cel omagiat a colaborat nemijlocit la alcătuirea volumului. Gestul dr. IOAN GODEA de a edita un volum dedicat profesorului GHEORGHE FOCȘA merită toată aprecierea muzcografilor români. Pomind de la acest gest "Revista Muzeelor" își propune ca pe baza materialului fotografic de care dispune să aducă în atenția cititorilor săi și alți muzcografi-specialiști care s-au dedicat dezvoltării muzeologiei românești și care după pensionare au fost "uitați" de generațiile mai tinere. Este momentul să acordăm cinstire aceluia care au lăsat în urma lor un bogat patrimoniu și o experiență muzcografică valabilă, în multe privințe, și astăzi.

ANGHEL PAVEL